

Viếng Florence, Ý Đại Lợi

Trịnh Hảo Tâm

Florence nằm về phía Bắc thành phố Rome, là thủ phủ vùng Tuscany nổi tiếng về rượu vang và Florence còn là chiếc nôi của nền văn hóa Phục Hưng (Renaissance), một phong trào cách mạng trong lãnh vực nghệ thuật và kiến trúc. Phong trào Phục Hưng khởi thủy từ Ý Đại Lợi và lan rộng khắp Âu Châu từ thế kỷ 14 đến 17, là nhịp cầu nối giữa nền văn hóa Trung Cổ và Hiện Đại. Phục Hưng có nghĩa như “trở về nguồn” nhằm phục hồi lại giá trị văn hóa, nghệ thuật La Mã và Hy Lạp thời huy hoàng cổ xưa. Tiêu biểu cho phong trào Phục Hưng có họa sĩ Leonardo Da Vinci và điêu khắc gia Michelangelo đều là người của vùng Tuscany miền đất của Florence.

Sáng ngày 10 Tháng Năm 2008 chúng tôi già từ Rome trong luyện tiếc vì còn nhiều nơi chưa được xem để đi Florence (tiếng Ý là Firenze) cách Rome lối 160 km về hướng Bắc. Xe chúng tôi vào vùng đất thuộc tỉnh Umbria không có thành phố lớn, vài cây số là một làng nhỏ, nhà cửa cổ xưa nhưng khang trang, tường vàng mái ngói đỏ quây quần với nhau trên những ngọn đồi cao như một thành trì thời Trung Cổ. Ngày xưa vì an ninh người ta thích ở trên núi để quân giặc khó trèo lên và dễ phát hiện quân giặc từ xa, hai là trên cao có lợi thế để bắn tên, ném lửa xuống. Ngày nay mỗi lần trở về thăm làng cũ phải trèo lên núi rất là mệt nhọc.

Lịch sử Florence

Mười giờ sáng chúng tôi đã tới phía Nam của thành phố Florence, điều ghi nhận đầu tiên là nhà cửa trong thành phố đều mang nét cổ xưa, nhà lầu, tường trắng, mái ngói đỏ, không có những buyn đình cao với kiểu cách

tân thời, đường sá vắng vẻ, nhiều cây xanh. Không biết từ loài hoa của cây gì mà khi chúng tôi đến nhiều sợi hoa như lông chim bay bay trong gió? Hay là ở đây cũng có công chúa My Châu thả lông ngỗng cho Trọng Thủy rụng theo? Xe đưa chúng tôi lên ngọn đồi cao ở phía Nam thành phố cạnh bờ sông, nơi đây là điểm ngắm cảnh nhón nhíp du khách nhìn xuống thành phố, có bãi đậu xe rộng lớn và địa điểm này có tên là Công Trường Michelangelo vì vậy có tượng của anh ta trần truồng thoải mái đứng nhìn về thành phố bên kia sông. Từ nơi đây nhìn về thành phố cổ xưa, êm đềm, mái nhà toàn một màu đỏ, dòng sông Arno chảy qua phía dưới với những cây cầu bắc ngang con sông. Một cây cầu rất đặc biệt gồm 3 nhịp cong, phía trên cầu lại có những dãy phố tường sơn màu sắc rất tươi. Cầu có tên là cầu Vecchio được xây vào thời Trung Cổ (1345) thay thế cho những cây cầu trước có từ thời đế quốc đã bị nước lũ cuốn trôi. Ngày xưa những ngôi nhà trên cầu là hàng thịt cho đến năm 1593 lãnh chúa Medici cai trị Florence ra lệnh cấm bán thịt trên cầu. Từ đó trở thành cửa hàng vàng bạc và ngày nay thêm tranh tượng nghệ thuật và đồ lưu niệm. Nhìn vào thành phố vượt cao lên tất cả là tháp vòm của vương cung thánh đường Florence tức nhà thờ Santa Maria Del Fiore và ngọn tháp của Tòa Thị Chính ở phía Nam. Hai địa điểm này nổi tiếng nhất của Florence mà chúng tôi sẽ đến viếng thăm trong ngày hôm nay.

Thành phố Florence không lớn, khu trung tâm (hành chánh, thương mại, dân cư) như một vùng tròn có đường kính chừng 3 km nằm trong thung lũng sông Arno chảy theo hướng Đông Tây và hai hướng Bắc Nam có hai dãy núi án ngữ. Thành phố rộng 102 km² (39.4 sq. mi.) có dân số 366,488 người (2006) nằm trên cao độ 50 m (164 ft.) là tỉnh lỵ của tỉnh Florence thuộc vùng Tuscany. Thành phố được Hoàng Đế Julius

Caesar thành lập vào năm 59 BC để làm nơi sinh sống cho những cựu chiến binh đã giải ngũ (phục viên). Thành phố từng có thời tên là Florentia có nghĩa là màu mỡ, phồn thịnh (Flourishing), nhà cửa được xây theo kiểu trại lính ở trung tâm thành phố, vị trí này ngày nay là Công Trường Piazza Della Repubblica. Vào thế kỷ 3 AD Hoàng Đế Diocletian đặt Florentia làm thủ đô Tuscia. Thánh Minias là thánh tử đạo tiên khởi tại Florence, ông ta bị chém đầu vào năm 250 AD trong thời cầm đạo của Vua Decius. Tương truyền cho rằng sau khi bị chém đầu, ông còn lấy tay bưng cái đầu của mình đi bộ ngang qua sông Arno để lên đồi Mons Fiorentinus về tu viện của ông, nơi ngày nay là Vương Cung Thánh Đường San Miniato Al Monte. Thế kỷ thứ 4 thành phố chịu dưới sự cai trị của dân tộc Ostrogoths sau khi họ diệt được dân Byzantines, chiến tranh khiến dân số thành phố giảm sút chỉ còn 1,000 người. Hòa bình trở lại dưới thời Vua Lombard vào thế kỷ thứ 6, sau đó bị dân

Charlemagne (Đức) xâm lăng vào năm 774, Florence trở thành phần đất nằm trong xứ Tuscany và Lucca là thủ đô. Dân số bắt đầu tăng trở lại và thương mại phát đạt, Florence sáp nhập với Fiesole thành một quận. Thành phố phát triển, khởi sắc từ sau năm 1000 khi được chọn làm thủ đô, thời kỳ này được gọi là Thời Vàng Son của nghệ thuật Florentine khi các công trình to lớn được xây cất như Vương Cung Thánh Đường San Miniato Al Monte. Sau trận dịch hạch 1348 dân số Florence từ 80,000 giảm xuống chỉ còn 25,000. Giao thời giữa 2 thế kỷ 14 và 15 hai dòng họ Albizzi và Medici giao chiến để tranh giành cai trị Florence, trên nguyên tắc là xứ dân chủ

nhưng nắm quyền vẫn là những lãnh chúa. Cosimo De Medici là lãnh chúa đầu tiên thuộc dòng họ Medici nắm quyền truyền cho đến đời cháu nội là Lorenzo vào năm 1469. Chính Lorenzo là người có công khởi xướng phong trào văn hóa Phục Hưng khi trọng dụng được Michelangelo, Leonardo Da Vinci và Botticelli và những nhạc sĩ, ca sĩ thời ấy. Sau khi Lorenzo qua đời năm 1492 quân Pháp của Vua Charles 8 xâm lăng nước Ý chấm dứt triều đại dòng họ

Cây cầu cổ Vecchio với những căn phố trên cầu

Medici có công tài trợ rất nhiều cho các giáo hoàng ở Rome. Thế kỷ 18 Florence cũng như phần lớn Tây Âu nằm dưới sự cai trị của đế quốc Áo Hung của Nữ Hoàng Maria Theresa of Austria. Đế quốc Áo Hung suy tàn, Ý vùng lên độc lập, Florence nằm trong Tuscany trở thành một tỉnh của Vương Quốc Thống Nhất Ý Đại Lợi vào năm 1861 và Florence thay thế Turin trở thành thủ đô của Ý vào năm 1865 lúc này Rome vẫn là một nước riêng của Giáo Hoàng dưới sự ủng hộ của Pháp. Năm 1870 nhân cơ hội Pháp bận đánh với Prussian (thuộc nước Đức), Ý tiến chiếm Rome thống nhất đất nước và năm sau chọn Rome làm thủ đô của Ý. Dân số Florence tăng gấp đôi vào thế kỷ 19 và tăng gấp ba vào

thế kỷ 20 với phát triển về du lịch, mậu dịch, tài chính và kỹ nghệ. Trong Thế Chiến Thứ 2 thành phố trải qua một năm dài bị quân Đức chiếm đóng (1943-44) và trước khi đầu hàng quân Đức đã phá hết các cầu trên sông Arno chỉ trừ cây cầu cổ Vecchio do lệnh của Hitler là còn chừa lại. Quân đội Đồng Minh khi giải phóng thành phố binh lính thiệt mạng được chôn tại các nghĩa trang bên ngoài thành phố như nghĩa trang quân đội Hoa Kỳ ở phía Nam cách Florence 9 km.

Ở điểm vọng cảnh trên đồi là Công Trường Michelangelo theo sự sắp xếp của trưởng đoàn là ông Luigi Saba, chúng tôi chụp chung tấm hình cả đoàn để kỷ niệm cho chuyến du lịch Scenic Europe của hãng Trafalgar. Ngoài 30 du khách trong hình còn có ông Luigi Saba và anh tài xế xe buýt. Thợ chụp hình là một ông người Ý hẹn trước, ông ta sắp đặt vị trí, trèo lên cái thang cao để trong hình thấy được dòng sông Arno, cây cầu Vecchio và thành phố Florence với các ngọn tháp nhà thờ. Hôm sau trên xe Coach ông Luigi bán mỗi tấm hình khổ 8 x 10 inch là 10 Euro kèm theo photocopy tấm hình có chú thích tên của mỗi người. Cuối Tour du lịch ông Luigi còn phát thêm tờ giấy ghi tên và địa chỉ, số phone, email của từng người để tiện việc liên lạc sau này.

Vương Cung Thánh Đường Florence

Xuống đồi xe qua một trong những cây cầu để vào khu phố cổ trung tâm Florence ở về phía Bắc con sông. Địa điểm đầu tiên thăm viếng là Công Trường Duomo nơi có Vương Cung Thánh Đường Santa Maria Del Fiore (St. Mary of the Flower). Đây là điểm du lịch trọng yếu nên tấp nập du khách, ông Luigi nhắc nhở mọi người cẩn thận coi chừng móc

túi. Xe dừng lại cho chúng tôi xuống ngay phía trước nhà thờ rồi lại rời đi nơi khác vì nơi đây không cho đậu xe. Chúng tôi có một tiếng đồng hồ tự do tham quan, ai muốn vào bên trong nhà thờ thì miễn phí nhưng trèo lên mái vòm để nhìn xuống thành phố phải mua vé (6 Euro).

Nhà thờ được khởi công xây vào năm 1296 và kéo dài 140 năm mới hoàn tất những phần chính vào năm 1436. Trước nơi đây đã có một nhà thờ nhỏ hơn xây từ thế kỷ thứ 9 là nhà thờ Santa Reparata. Đến cuối thế kỷ 13 nhà thờ đã hư hao xuống cấp trầm trọng và quá nhỏ cho số tín đồ

gia tăng nên giáo phận thấy cần phải xây một nhà thờ mới to lớn hơn gấp 4 lần. Đồ án được giao cho Arnolfo Di Cambio thiết kế và đặt viên đá đầu tiên năm 1296. Năm 1302 Arnolfo qua đời công việc xây dựng gián đoạn trong 30 năm. Đến năm 1330 người ta tìm được hài cốt của thánh Zanobius trong nền nhà thờ cũ nên kích thích công việc xây dựng được tiếp tục. Ông Giotto và phụ tá là Andrea Pisano tiếp tục xây dựng theo đồ án của Cambio trước đây. Năm 1337 ông Giotto chết và trận dịch hạch năm 1348 hoành hành nên công việc cũng lại trì trệ. Nhiều kiến trúc sư khác tiếp tục công trình và nhà thờ hoàn tất năm 1418 nhưng phần mái vòm còn dang dở. Mái vòm có hình chóp nhọn với đáy bát giác (8 cạnh) sườn bên trong bằng gỗ và sắt, lợp mái bằng ngói đỏ và hoàn tất năm 1436

cao 114.5 mét (375 ft.) là mái vòm đồ sộ nhất thời ấy.

Tiền diện nhà thờ hiện nay được xây lại vào năm 1887 với kiểu Tân Gothic bằng đá cẩm thạch trắng, xanh và đỏ, có một tháp chuông bên cạnh phía Nam (nhà thờ có dạng hình thánh giá năm theo hướng Tây-Đông, tiền diện nhìn về hướng Tây, khác với đa số các nhà thờ ở Rome nhìn về phương Đông). Tiền diện nhà thờ nguyên thủy xây từ lúc đầu chỉ xây phần dưới và bị bỏ dở dang nên phải xây lại tiền diện mới. Vào bên trong nhà thờ rất trống trải vì không có các hàng ghế cho tín hữu, theo kiểu Gothic đơn giản. Nhà thờ mở cửa cho công chúng nên những tranh tượng quý giá đều đem vào lưu giữ ở các nhà bảo tàng, còn lại một số tranh tượng là hình ảnh những viên chức chính quyền, quan lại thời xưa đã đóng góp tiền bạc xây dựng nhà thờ. Sàn nhà thờ lát bằng đá hoa cương bóng loáng rất đẹp. Dưới nền nhà thờ là mộ chôn của một số người trong đó có hai vị giáo hoàng là Nicholas 2 và Stephen 9. Phía trước nhà thờ là một ngôi nhà to lớn cũng hình bát giác nhiều cửa sổ và tường ngoài lát cẩm thạch trắng. Ngôi nhà này có tên là Nhà Rửa Tội (Baptistry) là một trong những kiến trúc cổ nhất ở Florence được xây từ năm 1059 đến 1128. Thời ấy dân chúng Florence theo đạo Thiên Chúa đều chịu phép Rửa Tội tại ngôi nhà này.

Chúng tôi ra bên ngoài đi dạo một vòng quanh nhà thờ, chung quanh là phố phường bán buôn tấp nập du khách. Khu phố ở đây cũng phục vụ khách du lịch, bán các mặt hàng như máy ảnh, đồ kỷ niệm, tranh tượng, áo thun, khăn quàng, nón giầy, giải khát, tiệm kem, sandwiches, pizza v.v... Đặc biệt nơi đây khách du lịch Ấn Độ rất đông, có một số phụ nữ trẻ người Trung Quốc bán áo thun, áo ấm, khăn lụa quàng cổ, khăn mỏng choàng đầu chào mời du khách nhưng mắt luôn đảo dác trông chừng cảnh sát Ý mặc đồng phục. Dường như ngoài đầu phố có người canh chừng nên khi có tuần tra là họ ra hiệu nhau và thoáng chốc biến mất trong các khu phố. Vì quê hương họ nghèo (trong khi nhà nước thì giàu) nên các cô gái trẻ này phải tha

phương cầu thực kiếm tiền gửi về nuôi sống gia đình cùng hoàn cảnh với những phụ nữ Trung Quốc làm nghề Foot Massage ở Little Saigon hiện nay vậy.

Rời công trường Duomo nơi có Vương Cung Thánh Đường Florence hay còn gọi là nhà thờ Santa Maria Del Fiore, chúng tôi nối gót bà Mary là hướng dẫn viên du lịch tại địa phương để đi bộ xuống phía Nam đến thăm công trường Signoria (Piazza Di La Signoria) cách khoảng 1 km. Bà Mary dẫn chúng tôi đi trong những hẻm nhỏ hai bên là dãy nhà lầu cổ tường sơn vàng hay trắng lợp toàn ngói đỏ. Những dãy phố cổ này có những căn nhà của những quan chức địa phương thời xưa mà bà giải thích bằng máy bộ đàm vô tuyến mỗi người chúng tôi đều có máy nghe gắn loa nhỏ vào tai. Trong khu phố cổ thình thoảng có những tiệm tạp hóa bán rau trái bày biện ngay trên lối đi như kiểu chợ trời trông rất vui mắt.

Công Trường Signoria :

Công trường Signoria hình chữ L là trung tâm của thành phố Florence nơi có tòa thị chính là một kiến trúc như pháo đài thời Trung Cổ với ngọn tháp cao hình vuông là một trong những cảnh quan (landmark) tượng trưng cho thành phố mà du khách có thể nhìn thấy từ xa cao ngang với mái vòm của Vương Cung Thánh Đường Florence. Tòa thị chính này tới nay vẫn còn hoạt động để điều hành công việc của thành phố mặc dù được xây từ năm 1299 và người dân Florence gọi nó là "Palazzo Vecchio" có nghĩa là "cung điện cũ" (Old Palace) một thời là dinh thự của hội đồng Signoria gồm 9 thành viên cai trị nước Cộng Hòa Florence thời Trung Cổ bước sang thời Phục Hưng. Đến thời các lãnh chúa dòng họ Medici nắm quyền không còn cư ngụ tại đây nữa mà dời về cung điện Pitti nằm bên kia sông Arno vì vậy nên dân chúng gọi là "cung điện cũ". Trên ngọn tháp cao 94 mét của tòa thị chính có một đồng hồ ngày xưa chỉ có một kim và được thay thế vào năm 1667 với hai kim như hiện nay. Bên trong tòa thị chính ngày nay là một viện bảo tàng với nhiều kiến trúc và tượng cổ trong đó có những tác phẩm của Michelangelo và nhiều nghệ sĩ danh tiếng thời Phục Hưng.

Bên ngoài tòa thị chính có những tượng đá trong đó có tượng David khỏa thân của Michelangelo dựng ngay trước cửa chính tòa nhà. David là vua của Do Thái được đề cập nhiều lần trong Thánh Kinh Cựu Ước, sống trong khoảng năm 1037 đến 970 trước Thiên Chúa (BC) là người đã đánh thắng thần Goliath to lớn mạnh bạo. Tượng David bằng đá cẩm thạch trắng được Michelangelo tạc từ năm 1501 đến 1504 diễn tả sống động David là một thanh niên đẹp trai trần truồng tóc quăn với đầy đủ mọi cơ phận tuy không hoàn hảo nhưng vẫn nguyên vẹn hình hài. Tượng David nguyên bản được đặt tại đây từ khi hoàn tất năm 1504 đến 1873 thì được di chuyển vào viện bảo tàng Accademia cũng ở tại Florence này. Tượng hiện tại là tượng sao chép cùng kích thước (cao 5.17 mét) được thay thế đặt tại đây từ năm 1910. Bên cạnh tượng David còn có Bồn Nước Neptune (Fountain of Neptune) là một tác phẩm của Bartolomeo Ammannati được thực hiện nhân dịp đám cưới của Quận Công Francesco de Medici với công nương Johanna của nước Áo vào năm 1565. Trên bồn nước có tượng thần Neptune đứng ở giữa suối nước.

Buổi trưa khi chúng tôi đến công trường Signoria không biết lễ hội gì của địa phương mà có cuộc diễn hành của những ban nhạc các trường học, các đội thể thao với kèn trống, cờ xí thời Trung Cổ. Trên khán đài dựng lên trước tòa thị chính có ban giám khảo chấm điểm các đội nhạc diễn hành. Họ nói bằng tiếng Ý nên mình không hiểu gì nhưng xem cuộc tranh tài biểu diễn có vẻ sôi nổi lắm. Cạnh tòa thị chính về phía Nam trong con đường nhỏ là nhà bảo tàng nghệ thuật Uffizi

Gallery. “Uffizi” tiếng Ý có nghĩa là “Office” (văn phòng) chắc ngôi nhà to rộng này ngày trước là văn phòng nhà nước. Uffizi Gallery là nhà bảo tàng nghệ thuật đứng đầu ở Florence, trưng bày những bức tranh nổi tiếng của các họa sĩ người Ý như Raphael, Caravaggio, Rubens, Titian, Giotto, Leonardo và Michelangelo. Những bộ tranh này có niên đại từ thế kỷ 13 đến thế kỷ 17. Ngoài ra nhà bảo tàng Uffizi còn là nơi sưu tầm và nghiên cứu nghệ thuật của các nước như Hòa Lan, Tây Ban Nha và Đức qua các thời kỳ văn hóa Gothic, Phục Hưng và phong cách lập dị (mannerism). Du khách viếng nhà trưng bày này nếu không hẹn trước có thể phải mất đến vài tiếng đồng hồ mới vào được, vì vậy nên đặt chỗ trước qua Website hay điện thoại

Tượng David (trái) trước cửa vào tòa thị chính Florence

trước khi tới Florence. Chúng tôi du lịch theo kiểu hỏa tốc (express) vừa đi, vừa nhìn, vừa nghe, vừa bấm máy ảnh nên không có thời giờ vào xem, chỉ đứng bên ngoài nhìn thiên hạ sấp hàng và nghe bà Mary mô tả nhưng đã tới nơi cũng hình dung được phần nào những gì bên trong.

Vương Cung Thánh Đường Santa Croce :

Chúng tôi ở công trường Signoria khoảng một tiếng đồng hồ thì bà Mary thông báo qua

máy bộ đàm là tập trung lại để đi viếng nhà thờ Santa Croce. Đi về hướng Đông vài trăm mét là tới quảng trường phía trước nhà thờ Santa Croce (Santa Cruse), Santa Croce có nghĩa là “Holy Cross” (Thánh Giá). Tiền diện nhà thờ bằng đá cẩm thạch trắng giống như Vương Cung Thánh Đường Florence vừa viếng buổi sáng nay nhưng không to lớn bằng. Tháp chuông đứng riêng rẽ ở phía sau nhà thờ. Đây là nhà thờ trung ương của dòng tu khổ hạnh Franciscan mà những tu sĩ dòng này người ta thường gọi là “thầy dòng” mặc áo chùng thâm màu nâu có sợi dây quấn ngang lưng thường hay truyền đạo nơi xa, lập các dòng tu gọi là Mission tận các nơi như Mỹ Châu, Phi Châu, Á Châu v.v... Tương truyền cho rằng nhà thờ được sáng lập bởi chính thánh St Francis và được xây vào ngày 12 Tháng Năm 1294 trên nền một nhà thờ cũ. Hôm nay là 10 Tháng Năm 2008 là còn 2 ngày nữa nhà thờ sẽ tổ chức ăn mừng 714 năm thành lập, có thể do vậy mà nhiều lễ hội diễn ra hôm nay. Nhà thờ được thiết kế do kiến trúc sư Arnolfo Di Cambio (tác giả tượng đồng Thánh Phêrô bên trong Nhà Thờ Thánh Phêrô ở Rome) và xây dựng bằng tiền bạc của vài gia đình giàu có trong vùng. Nhà thờ được làm phép công nhận vào giáo hội bởi Giáo Hoàng Eugene 4 vào năm 1442 và nay được phong là Tiểu Vương Cung Thánh Đường (minor basilica). Bình đồ nhà thờ có hình chữ T là hình thập giá của người Ai Cập cũng là dấu hiệu của dòng Francisco, chiều dài nhà thờ 115 mét. Phía Nam thánh đường hiện vẫn còn những dãy nhà, xưa kia là dòng tu, nơi trú ngụ và làm việc của các thầy dòng. Các kiến trúc này cũng như nhà thờ mặc dù đã trên 700 năm nhưng vẫn được trùng tu, sơn phết kang trang trông như mới.

Bà Mary phân phát cho mỗi người vé vào nhà thờ, thật ra nhà thờ chào đón mọi người không có bán vé nhưng vì nhà thờ như một bảo tàng viện. Vé ghi giá 3 Euro nói là để vào xem các đài kỷ niệm (the monumental complex) vì bên trong có nhiều ngôi mộ của những danh nhân nổi tiếng thế giới mà chúng ta sẽ biết sau. Bên trong nhà thờ chỉ có vài hàng băng ghế ở giữa, còn lại là để trống.

Sàn nhà thờ cũng lát bằng đá hoa cương nhiều màu bóng loáng. Trên tường rất nhiều tranh vẽ của các họa sĩ như Giotto, Agnolo và Taddeo Gaddi, Giovanni Da Milano, Maso Di Banco v.v... phần nhiều với đề tài Thiên Chúa Giáo. Cũng như những nhà thờ cổ Âu Châu khác trong nhà thờ có rất nhiều ngôi mộ nhưng một điều làm tôi bất ngờ là hai ngôi mộ của điêu khắc gia Michelangelo và khoa học gia Galileo Galilei (tiếng Pháp gọi là Galilée) người phát minh ra viễn vọng kính để quan sát thiên văn đồng thời cũng đưa ra thuyết trái đất tròn và di chuyển quanh mặt trời, gây phản ứng bất bình đối với giáo hội Roma thời ấy. Những ngôi mộ này có những tấm bia rất lớn bằng đá cẩm thạch khắc tên tuổi người được chôn và trang trí bằng những pho tượng, phù điêu mỹ thuật.

Trước đây tôi thật sự không biết Michelangelo được chôn cất tại nhà thờ này. Nay đứng trước mộ của ông, một thiên tài nổi tiếng trong hội họa và điêu khắc cùng thời với Leonardo Da Vinci là một dịp may bất ngờ hôm nay mình lại đứng trước mộ một danh nhân thế giới. Michelangelo tên họ đầy đủ là Michelangelo Di Lodovico Buonarrigo Simoni sinh ngày 6 Tháng Ba 1475 tại làng Arezzo, hạt Caprese, vùng Tuscany và mất ở Rome năm 1564 thọ được 88 tuổi. Lãnh vực của ông là điêu khắc, hội họa, kiến trúc và thơ ca trong trường phái Phục Hưng. Hai tác phẩm nổi tiếng nhất của ông là hai bức tượng Pietà (Đức Mẹ Sầu Bi) hiện đang để trong Vương Cung Thánh Đường Phêrô ở Rome mà tôi đã viếng cách đây mấy ngày và bức tượng David, bản sao đặt trước Tòa Thị Chính Florence vừa đi qua lúc nãy. Về hội họa là nguyên cả trần nhà thờ Sistine Chapel ở Rome phải mất 4 năm (1508-1512) mới hoàn tất. Về kiến trúc ông xây dựng tiền diện nhà thờ San Lorenzo và nhiều nhà thờ khác ở thành phố Florence này và nổi tiếng nhất là mái vòm Vương Cung Thánh Đường Phêrô ở Rome. Về cá tính ông là người tự cao, không bao giờ hài lòng với việc làm của mình, mỗi tảng đá đối với ông là đã có sẵn một bức tượng ở bên trong mà ông nhất quyết phải “thể hiện” nó ra. Ông thích vẽ đẹp cơ thể của người thanh niên nên nhiều tác phẩm của ông khai thác rất khéo đề tài này nhưng người ta không biết ông có phải là người

đồng tính hay không vì thời đó điều này rất cấm kỵ.

Người nổi tiếng khác được chôn cất tại đây là nhà thiên văn học Galileo Galilei (15/2/1564 - 08/1/1642) vừa là nhà vật lý, toán học và triết học đóng vai trò rất lớn trong Cách Mạng Khoa Học. Ông phát minh ra viễn vọng kính nên được gọi là cha đẻ của ngành quan sát thiên văn và tìm ra được 4 hành tinh lớn nhất quay xung quanh Mộc Tinh (Jupiter) nên để vinh danh ông người ta gọi 4 vệ tinh này là Galilean Moons. Sau nhiều năm quan sát thiên văn, ông đưa ra luận thuyết Heliocentrism cho rằng trái đất tròn và quay xung quanh mặt trời trong khi đó mặt trời cố định. Điều này khác với Kinh Thánh vì trong Kinh Thánh Cựu Ước (Psalm 93:1) viết rằng: “Thiên Chúa đặt đất (earth) trên nền móng của nó, nó không thể di chuyển được” và giáo hội nghĩ rằng mặt đất cố định trong khi mặt trời và các hành tinh khác quay xung quanh mặt đất. Năm 1616 ông Galileo đi Rome để thuyết phục giáo hội đừng cấm đoán luận cứ của ông trong thuyết Heliocentrism (trái đất quay xung quanh mặt trời) nhưng thời ấy ông không chứng minh được rõ ràng nên giáo hội đưa ông ra trước Tòa Án Giáo Luật (Inquisition) năm 1633 và cuối cùng ông bị quản thúc tại gia cho đến khi qua đời vì già yếu vào năm 1642 thọ được 77 tuổi (http://en.wikipedia.org/wiki/Galileo_Galilei). Trước đây có vài bài báo tiếng Việt cho rằng ông bị giáo hoàng... thiêu sống! Đó là những bài viết vô trách nhiệm, bóp méo lịch sử nhằm chia rẽ tôn giáo, coi thường độc giả đã bỏ thời giờ để đọc bài của mình.

Sau khi qua đời Galileo được chôn trong nhà mồ cạnh nhà thờ mặc dù gia tộc ông đều được chôn bên trong nhà thờ. Bản án cấm truyền bá nghiên cứu của Galileo được giáo hội tháo gỡ năm 1718 và ông được cải táng vào nhà thờ năm 1737 với những bia mộ vinh danh ông như ta thấy ngày nay. Những triều giáo hoàng sau như năm 1741 Đức Giáo Hoàng Benedict 14 cho phép truyền bá công việc nghiên cứu của Galileo và năm 1939 Đức Giáo Hoàng Pius 12 trong bài diễn thuyết mô tả Galileo là “anh hùng gan dạ trong nghiên

cứu không hề sợ chướng ngại và bắt trắc trên đường đi cũng như không sợ huyết mộ thể lương”.

Bên ngoài công trường trước thánh đường có một buổi văn nghệ do các em bệnh Down Syndrome trình diễn trên một sân khấu mà khán giả là du khách và thân nhân của các em. Các em chắc là ở nội trú trong trường nuôi dạy trẻ em khuyết tật, hôm nay được ra ngoài đi trình diễn nên lấy làm vui mừng và hãnh diện. Vì cũng chưa tới giờ tập họp để đi về khách sạn nên chúng tôi ngồi xem các em trình diễn cho đến hết chương trình khoảng dưới 10 tiết mục hợp ca, tam ca và vũ. Xong chương trình các em xuống sân khấu chụp hình cùng thân nhân và gia đình rất là vui vẻ.

Khách sạn chúng tôi trú ngụ ở Florence là Holiday Inn một công ty khách sạn Mỹ nằm ở bìa phía Đông thành phố và bên bờ Nam của sông Arno. Trong bữa ăn tối chung cả đoàn trong khách sạn xảy ra một chuyện cũng buồn cười, một cô bồi bàn người Ý dọn ăn thối tiền rượu thiếu cho ông Neil một du khách người Mỹ. Ông này nói sao đó khiến cô ta giận mặt hầm hầm và một lúc sau nhin không được, lên tiếng cự lại. Đàn ông Mỹ vốn cũng ga lăng không muốn ăn thua làm chi với phụ nữ nên ông Neil với tay lấy đóa hoa hồng trên bàn quỳ xuống trước cô này và xin lỗi rồi đứng lên hôn tay cô khiến cả đoàn cười một trận vui vẻ. Sau bữa ăn tối, hai người chúng tôi đi bộ dạo quanh vùng. Vùng này vắng vẻ, khu phố quanh khách sạn lịch sự như trong một thành phố bên Mỹ. Cũng có tiệm bàn ghế trang trí trong nhà (furniture), tiệm quần áo, đồ da, mỹ phẩm, văn phòng địa ốc với hình ảnh, giá cả các căn nhà được bán dán ngay ở phía trước tiệm. Qua một nhà hàng vừa tan tiệc, các ông bà người Ý ra về thấy chúng tôi lên tiếng chào hỏi thân mật, khiến cho tôi có thiện cảm với thành phố Florence, một thành phố cổ hiền hòa và dân tình có phong cách như người Bắc Âu. Trong khi miền Nam, từ Rome trở xuống, dân tình ảnh hưởng các dân tộc vùng Địa Trung Hải mau mắn, năng động nhưng rất là... thương mại. Đi taxi phải hỏi giá, ăn uống thì bị vẽ vời để tính giá trên trời!
